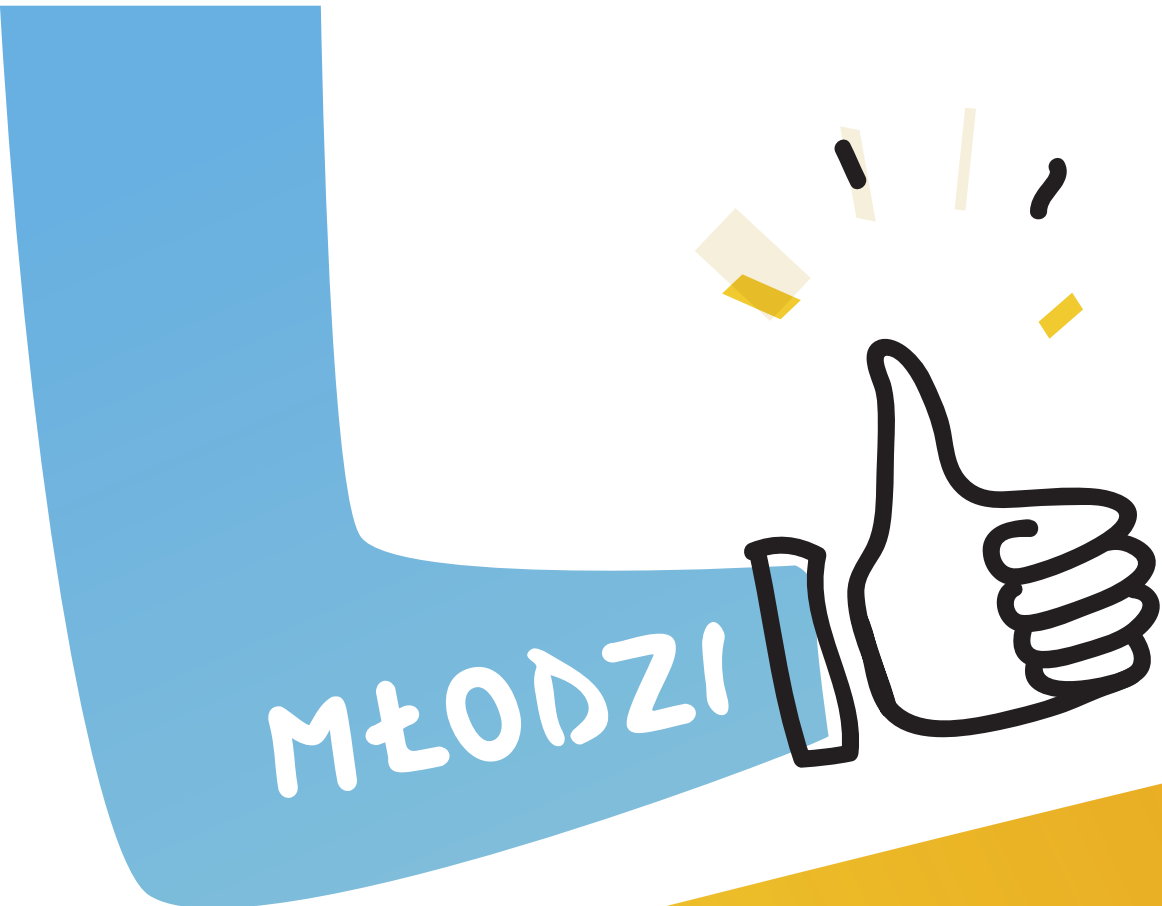

MŁODZI

GŁOSUJĄ

WYBORY DO
PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO
MAJ 2019

Warszawa 2019

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu dotacji Parlamentu Europejskiego w dziedzinie komunikacji. Parlament Europejski nie uczestniczył w przygotowaniu materiałów; podane informacje nie są dla niego wiążące i nie ponosi on żadnej odpowiedzialności za informacje i stanowiska wyrażone w ramach projektu, za które zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami odpowiedzialni są wyłącznie autorzy, osoby udzielające wywiadów, wydawcy lub nadawcy programu. Parlament Europejski nie może być również pociągany do odpowiedzialności za pośrednie lub bezpośrednie szkody mogące wynikać z realizacji projektu.

Wydawca:

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa
tel. 22 875 85 40

Autorki i autorzy: Zespół „Młodzi głosują”

Redakcja i korekta: Aleksandra Domka-Kordek

Projekt i skład graficzny: Joanna Kamińska

Warszawa 2019

CC-BY Uznanie autorstwa 3.0

ISBN 978-83-66150-24-9

Publikacja bezpłatna

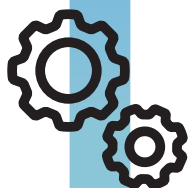
Program:

Organizator:

SPIS TREŚCI

.....3.....

O PROGRAMIE
„MŁODZI
GŁOSUJĄ”

.....8.....

NEUTRALNOŚĆ
POLITYCZNA
I AGITACJA

.....16.....

ZAŁĄCZNIK 1.

JAK
ZORGANIZOWAĆ
SZKOLNE
WYBORY DO
PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO?

MATERIAŁ DLA
SZKOLNYCH KOMISJI

.....11.....

ORGANIZACJA
SYMULACJI
WYBORÓW
SZKOLNYCH

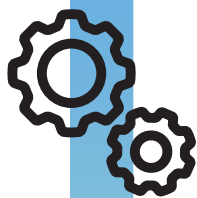
DRODZY ORGANIZATORZY I ORGANIZATORKI SZKOLNYCH WYBORÓW!

Zapraszamy Was do wzięcia udziału w największej ogólnopolskiej akcji promującej aktywny i świadomy udział w wyborach. Program „Młodzi głosują” prowadzimy od 1995 roku przy okazji wyborów parlamentarnych, prezydenckich i – tak jak w obecnej edycji – europejskich. Szkolne wybory organizowały już z nami tysiące szkół, a głosowało do tej pory niemal 3 000 000 uczniów i uczennic! W maju możecie dołączyć do tego grona.

W niniejszym przewodniku zawieramy wszelkie informacje konieczne do wzięcia udziału w programie „Młodzi głosują” – opisujemy najważniejsze zasady programu, zadania do wykonania i prezentujemy harmonogram.

Jeśli będziecie mieć jakiegokolwiek pytania dotyczące udziału w programie, nie wahajcie się pisać i pytać, zarówno drogą mailową: mlodzi@ceo.org.pl, jak i na naszej stronie na Facebooku!

O PROGRAMIE „MŁODZI GŁOSUJĄ”

JAK ZGŁOSIĆ SIĘ DO UDZIAŁU W PROGRAMIE?

Zgłoszenia do udziału dokonuje koordynator lub koordynatorka (uczeń lub uczennica, nauczyciel lub nauczycielka) na platformie mlodziglosuja.pl. Do udziału mogą się zgłosić zespoły ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całej Polski. W programie „Młodzi głosują” jedna szkoła to jeden zespół projektowy, nie dopuszczamy możliwości zgłoszenia większej liczby zespołów z jednej szkoły.

Zespoły szkolne, które zarejestrują się na platformie do 6 maja 2019 r., otrzymają pocztą zestaw materiałów.

Żeby wziąć udział w programie, konieczna jest rejestracja najpóźniej do **20 maja 2019 r.**

ZADANIA KOORDYNATORA LUB KOORDYNATORKI ZESPOŁU

- ✗ Zdobyć **zgody dyrekcji szkoły na przeprowadzenie szkolnych wyborów** – pamiętajcie, że przystąpienie szkoły do programu oznacza zaakceptowanie zarówno przez Was, jak i przez dyrekcję „Regulaminu programu Młodzi głosują” dostępnego na platformie mlodziglosuja.pl.
- ✗ Zgłoszenie grupy projektowej na platformie mlodziglosuja.pl.
- ✗ Wspieranie zespołu projektowego w realizowanych zadaniach w ramach grywalizacji na platformie, a szczególnie podczas organizacji szkolnych wyborów.
- ✗ **Dbanie o przestrzeganie neutralności politycznej** podczas prowadzonych działań.

- ✗ **Przeprowadzenie w szkole min. 1 lekcji na podstawie wybranego scenariusza** zamieszczonego na platformie.
- ✗ Regularnie odbieranie maila z informacjami od Organizatorów – jeśli nie otrzymujecie od nas wiadomości, prosimy o kontakt.
- ✗ Zapoznanie zespołu z materiałami edukacyjnymi w projekcie.
- ✗ Zostawienie grupie projektowej przestrzeni na kreatywność i inicjatywę.

ZADANIA CAŁEGO ZESPOŁU PROJEKTOWEGO

- ✗ **Przygotowanie i przeprowadzenie szkolnych wyborów w terminie 20–24 maja** na podstawie instrukcji i poradnika przygotowanego przez Organizatorów.
- ✗ Promowanie szkolnych wyborów i zachęcanie społeczności szkolnej do udziału w nich.
- ✗ Udział w grywalizacji na platformie – realizacja wszystkich zadań nie jest konieczna do ukończenia projektu, ale serdecznie do tego zachęcamy!
- ✗ Umieszczanie na platformie relacji z wykonywanych zadań, a także zapoznavanie się z relacjami innych zespołów.
- ✗ Uzupelnienie relacji z przeprowadzonych wyborów oraz dodanie liczbowych wyników wyborów do **24 maja do godz. 23:59**.

GRYWALIZACJA

W obecnej edycji „Młodzi głosują” po raz pierwszy wprowadzamy element, który uatrakcyjni udział w programie – zapraszamy Was do grywalizacji! Na czym ona polega? Zespoły **wybierają postać, w którą się wcielają**, i w swojej szkole lub okolicy realizują zadania programowe dopasowane do charakteru postaci. Za wykonane zadania **zdobywają punkty**.

Punkty przyznawane są automatycznie za następujące działania:

- ✗ zdobywanie odznak,
- ✗ otrzymanie wyróżnienia swojej relacji lub komentarza,
- ✗ realizacja ostatniego zadania, czyli przeprowadzenie wyborów młodzieżowych.

Aktualną liczbę punktów własnego zespołu można sprawdzić w profilu na platformie programu lub w zakładce „Lista szkół” – tam będzie umieszczony ranking pokazujący wyniki wszystkich zespołów.

W ramach grywalizacji proponujemy Wam do wykonania pięć zadań. Im więcej zadań wykonacie, tym więcej punktów macie szansę zdobyć. Ale obligatoryjne do ukończenia programu jest tylko wykonanie ostatniego zadania, czyli zaplanowanie i przeprowadzenie szkolnych wyborów do Parlamentu Europejskiego.

4 kwietnia 2019 r. ■ start rekrutacji na platformie mlodzi.glosuja.pl

.....

6 maja 2019 r. ■ do tego dnia należy się zarejestrować, jeśli chcecie otrzymać pocztą zestaw materiałów promocyjnych

.....

6–26 maja 2019 r. ■ czas na prowadzenie działań profrekwencyjnych

.....

20 maja 2019 r. ■ ostateczny termin rejestracji zespołów na platformie

.....

20–24 maja 2019 r. ■ tydzień prowadzenia wyborów szkolnych

.....

24 maja 2019 r.,
godz. 23:59 ■ termin opublikowania wyników szkolnych wyborów na platformie

.....

26 maja 2019 r. ■ termin wyborów do Parlamentu Europejskiego

.....

28 maja 2019 r. ■ ogłoszenie zbiorczych wyników wyborów „Młodzi głosują” we wszystkich szkołach

.....

3 czerwca 2019 r. ■ termin nadeśłania przez koordynatorów podsumowań przeprowadzonych lekcji o Parlamencie Europejskim i ankiet ewaluacyjnych

.....

11 czerwca 2019 r. ■ Ogólnopolska Prezentacja Projektów Młodzieżowych na Zamku Królewskim w Warszawie

.....

12 czerwca 2019 r. ■ termin wystania dyplomów do wszystkich zespołów, które ukończyły program

DZIAŁANIA W PROGRAMIE

Działanie I.

Zdobycie informacji o postawach i opiniach dotyczących wyborów wśród osób w Waszym najbliższym otoczeniu – jest to pierwsze zadanie w grywalizacji dla zespołów.

Aby przygotować odpowiednie działanie zachęcające do głosowania, należy najpierw poznać powody, dla których ludzie nie głosują oraz co wiedzą o nadchodzących wyborach. Opinie mogą się różnić w zależności od tego, w jakiej miejscowości lub/i regionie Polski mieszkacie, do jakiej grupy wiekowej kierujecie swoje działania, jakiego rodzaju wybory są właśnie prowadzone. Na platformie proponujemy Wam kilka metod zbierania informacji. Każda z nich jest przypisana do konkretnej postaci. W zależności od tego, jaką postać wybierzeecie, taką metodą będziecie zdobywać informacje. Podzielcie się z nami tym, co uda się Wam dowiedzieć!

Działanie II.

Przeprowadzenie minimum 1 lekcji na temat Parlamentu Europejskiego oraz samych wyborów.

To zadanie skierowane do koordynatora lub koordynatorki akcji „Młodzi głosują” w szkole lub innej osoby, która zgodzi się wesprzeć Wasze działania. Na platformie znajdziecie kilka scenariuszy zajęć do wyboru – należy przeprowadzić przynajmniej jedną lekcję w każdej szkole. Prosimy o to, ponieważ bardzo duża jest niewiedza o kompetencjach i roli Parlamentu Europejskiego, a tym samym o tym, dlaczego warto głosować w wyborach.

Działanie III.

Przeprowadzenie kampanii profrekwencyjnych – działań zachęcających do głosowania i promujących świadome głosowanie.

To drugie zadanie, jakie zespoły uczniowskie mają do wykonania w ramach grywalizacji. Skorzystajcie z naszego materiału dotyczącego kampanii profrekwencyjnych, wybiercie jeden z pomysłów i zrealizujcie go w Waszej miejscowości. Kampania powinna być skierowana przede wszystkim do osób, które już mogą głosować, dlatego warto wyjść z tym działaniem poza szkołę.

Kampanie mogą mieć różną formę:

Działań informacyjnych, mających na celu zwiększenie wiedzy osób o roli Parlamentu Europejskiego, informacje o samych wyborach, informacje o sposobie głosowania dla osób robiących to po raz pierwszy. Mogą to być spotkania, warsztaty, filmy umieszczone w portalach społecznościowych, plakaty, ulotki informacyjne itp.

Działań ułatwiających porównywanie poglądów partii i kandydatów/kandydatek z własnymi. Tutaj możliwe są akcje promujące narzędzia ułatwiające porównywanie poglądów, jak przygotowany przez CEO Latarnik Wyborczy (www.latarnikwyborczy.pl). Ale też samodzielne tworzenie materiałów porównujących poglądy czy postulaty kandydatów i kandydatek w interesujących Was sprawach (np. polityka edukacyjna lub młodzieżowa).

Pamiętajcie, że zgodnie z zasadą neutralności politycznej w tego typu działaniach należy materiałów korzystać z materiałów przygotowanych przez same komitety, a także porównywać wszystkie partie w podobnym stopniu.

Działań przybliżających politykę zwykłym obywatelom i obywatelkom. Możliwe są takie działania jak: debaty i dyskusje o ważnych dla Was sprawach, warsztaty i lekcje dotyczące tego, czym zajmuje się Parlament Europejski, w jakim stopniu działanie tej instytucji czy całej Unii Europejskiej wpływa na życie każdego z nas, tworzenie materiałów, w których zwykłe osoby opowiadają o tym, dlaczego należy interesować się polityką i wyborami. Można również organizować spotkania i dyskusje z samymi przedstawicielami i przedstawicielkami komitetów, ale jest to duże wyzwanie pod względem zadbania o zasadę neutralności politycznej. W takiej sytuacji działania muszą odbywać się poza szkołą i uwzględniać przedstawicieli i przedstawicielki wszystkich partii.

Działań o charakterze happeningowym, zachęcających do oddania głosu, przypominających o wyborach i o znaczeniu pojedynczego głosu. Możliwe jest realizowanie różnego rodzaju happeningów i akcji, również tuż przed samymi wyborami lub w dniu głosowania.

NEUTRALNOŚĆ POLITYCZNA I AGITACJA

BARDZO WAŻNE! PODCZAS REALIZACJI PROGRAMU „MŁODZI GŁOSUJĄ” OBOWIĄZUJE WAS ZASADA NEUTRALNOŚCI POLITYCZNEJ.

NEUTRALNOŚĆ POLITYCZNA TO POSTAWA/DZIAŁANIE, KTÓRE W ŻADEN SPOSÓB NIE PREFERUJE OKREŚLONYCH PARTII LUB POGLĄDÓW POLITYCZNYCH.

Jest to podstawowa zasada programu, tylko dzięki jej przestrzeganiu może być on prowadzony!

Przestrzegajcie zasady neutralności politycznej wszelkich podejmowanych przez Was działań. „Młodzi głosują” to akcja edukacyjna i obywatelska, zachęcająca wyłącznie do udziału w wyborach. Wasze działania zyskają wiarygodność tylko wtedy, gdy będą politycznie neutralne.

Podczas prowadzenia działań w programie „Młodzi głosują”, absolutnie zabroniona jest agitacja polityczna.

Czym jest agitacja? Zgodnie z zapisami Kodeksu wyborczego **agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego** (art. 105 § 1). Zabroniona jest agitacja wyborcza na terenie szkół wobec uczniów (art. 108 § 2).

Zgodnie z Kodeksem wyborczym za agitację nie uznaje się prowadzonych w szkole zajęć edukacyjnych – takich jak proponowane w programie „Młodzi głosują”. Warto dodać, że poniższy zapis został dodany do Kodeksu wyborczego w 2010 roku po petycji samych uczestników „Młodzi głosują”, wnioskujących o jasne określenie statusu działań programu.

Natomiast za agitację wyborczą nie uznaje się prowadzonych przez szkołę zajęć z zakresu edukacji obywatelskiej polegających na upowszechnianiu wśród uczniów wiedzy o prawach i obowiązkach obywateli, znaczeniu wyborów w funkcjonowaniu demokratycznego państwa prawa oraz zasadach organizacji wyborów (art. 108 § 3).

Dlatego jeśli będziecie przestrzegać zasady neutralności, Wasze działania będą zgodne z prawem.

W myśl zasady neutralności politycznej prosimy o umieszczanie na wszystkich materiałach przygotowywanych podczas realizacji projektu „Młodzi głosują” następującej informacji: Niniejszy materiał ma charakter wyłącznie edukacyjny. Nie wspiera żadnego z kandydatów, komitetów wyborczych czy reprezentowanych przez nich partii.

uwaga!

Realizując działania w ramach programu „Młodzi głosują” – zarówno kampanie pro-frekwencyjne w szkole i poza nią, jak i symulacje wyborów – **nie wyrażajcie swoich poglądów politycznych.**

Waszą wiarygodność w oczach osób pełnoletnich wzmocni restrykcyjne przestrzeganie zasady neutralności politycznej – to niezwykle ważne przy zachęcaniu ludzi do udziału w głosowaniu. Dlatego prosimy Was o szczególną ostrożność podczas realizacji projektu w szkole. Nie wolno Wam prowadzić kampanii wyborczo-informacyjnej czy agitacji wyborczej na rzecz konkretnych kandydatów i kandydatek lub komitetów wyborczych. Wszelkiego typu dyskusje, spotkania, debaty z udziałem polityków powinny być prowadzone poza szkołą.

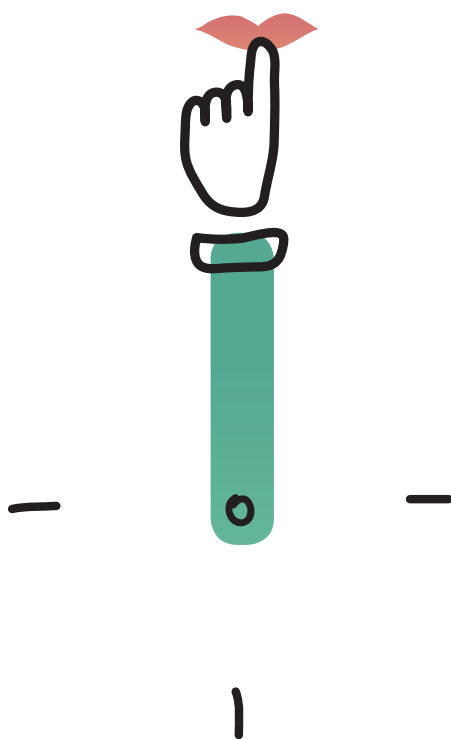
W szkole **nie mogą być umieszczane plakaty ani materiały komitetów wyborczych.**

W przypadku działań polegających na spotkaniach czy debatach z przedstawicielami i przedstawicielkami komitetów wyborczych należy zadbać o równorzędny udział wszystkich opcji politycznych, żeby uniknąć oskarżeń o stronniczość.

Podczas kampanii informacyjnej skupiajcie się na podawaniu informacji o zasadach i znaczeniu wyborów, a także zachęcaniu osób pełnoletnich do głosowania. Nie prowadźcie kampanii w obwodach specjalnych, tzn. stworzonych przy szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych, aresztach śledczych.

Wszelkie działania związane z młodzieżowymi wyborami w Waszej szkole możecie prowadzić wyłącznie **do 24 maja 2019 r. do godz. 23.59** – później zaczyna obowiązywać cisza wyborcza. Kampanię zachęcającą do czynnego udziału w wyborach powszechnych możecie prowadzić również 25 i 26 maja 2019 r.

ORGANIZACJA SYMULACJI WYBORÓW SZKOLNYCH

WYBORY SZKOLNE KROK PO KROKU

krok 1.

Powołanie uczniowskiej komisji wyborczej

W komisji wyborczej mogą zasiadać członkowie i członkinie grupy projektowej oraz inni uczniowie i uczennice. Komisja powinna bardzo dobrze zapoznać się z dostępnymi na platformie mlodziglosuja.pl zasadami głosowania i materiałami dotyczącymi wyborów.

Liczba osób w komisji zależy od Was, od wielkości szkoły, liczby chętnych i ilości pracy, jaką możecie na siebie wziąć. Zazwyczaj uczniowskie komisje w projekcie liczą od 4 do 8 osób.

Zadania uczniowskiej komisji wyborczej:

- ✗ Potwierdzenie zgody dyrekcji na organizację wyborów i komunikacja z dyrekcją podczas przygotowań i samych wyborów.
- ✗ Przygotowanie zasad prowadzenia szkolnych wyborów (ordynacja wyborcza).
- ✗ Upowszechnienie informacji o projekcie wśród uczniów i uczennic, promocja szkolnych wyborów.
- ✗ Przygotowanie list wyborców, kart do głosowania oraz lokalu wyborczego.
- ✗ Przeliczenie głosów, spisanie protokołu i ogłoszenie wyników – w szkole oraz na platformie.

Członkowie i członkinie komisji wyborczej są twarzami projektu „Młodzi głosują” w szkole. Dlatego w szczególnym stopniu powinni dbać o zachowanie neutralności politycznej i nie-

agitowanie wśród społeczności szkolnej. Ważne, żeby nikt nie miał wątpliwości, że osoby będące w komisji dopilnują przejrzystości zasad i nie będą faworyzować żadnej z partii startujących w wyborach.

Więcej informacji o zadaniach komisji wyborczej znajdziecie w [Załączniku 1](#).

krok II.

Ustalenie zasad prowadzenia wyborów i poinformowanie społeczności szkolnej

Wspólnie z dyrektcją i koordynatorem lub koordynatorką ustalcie dokładny termin wyborów w Waszej szkole (dzień i godziny), miejsce, gdzie będzie odbywało się głosowanie oraz czy lokal wyborczy będzie dostępny tylko podczas przerw czy również podczas lekcji. Prawo do głosowania powinni mieć wszyscy uczniowie i uczennice danej szkoły. Wyjątkiem może być wyłączenie klas I-V szkół podstawowych, gdyż program jest adresowany do starszych klas.

Termin i miejsce wyborów powinny ułatwiać wszystkim uczniom i uczennicom oddanie głosu w dogodnym dla nich momencie (odradzamy chodzenie na głosowanie klasami, jak również mobilną urnę przemieszczającą się między salami).

Po ustaleniu i spisaniu podstawowych zasad poinformujcie o nich pozostałych uczniów i uczennice. Wszyscy powinni mieć dostęp do informacji o celu wyborów, podstawowych założeniach programu „Młodzi głosują” – szczególnie neutralności, oraz o zakazie agitacji, a także o tym, jak i kiedy będą mogli zagłosować (konieczność posiadania legitymacji lub innego dokumentu). Warto zadbać o to, żeby informacje były przygotowane w przystępnej formie i przekazane za pomocą minimum dwóch środków informacji – na szkolnym Facebooku, podczas spotkań władz samorządu uczniowskiego z klasami czy apelu, na tablicy ogłoszeń, plakatach wywieszonych w korytarzu itp.

krok III.

Głosowanie – dzień wyborów

Przed dniem wyborów konieczne jest przygotowanie lokalu wyborczego – miejsca, w którym pracować będzie komisja, a uczniowie i uczennice będą mogli zagłosować. Wiele szkół jest regularnymi lokalami wyborczymi, dzięki czemu dysponują one odpowiednim wyposażeniem – urną, parawanami, flagami.

W lokalu wyborczym powinien znaleźć się stół dla komisji wyborczej, miejsce do głosowania umożliwiające zachowanie tajności (np. za zastoną) oraz urna. Jeśli nie posiadacie w szkole prawdziwej urny, to możecie wykonać ją z kartonu. Urnę należy zakleić plombami ostemplowanymi pieczętą szkoły. Akcja zyska dodatkowy wymiar edukacyjny, jeśli udział w głosowaniu będzie dobrowolny (uczniowie i uczennice przychodzą głosować samodzielnie, nie klasami).

Przygotujcie listę uprawnionych do głosowania uczniów i uczennic (wszyscy uczęszczający do szkoły). Odbierając kartę do głosowania, kolejne osoby będą podpisywać się na liście – jeden wyborca lub wyborczyni może otrzymać tylko jedną kartę i zadaniem komisji jest pilnowanie, żeby nikt nie wynosił kart do głosowania z lokalu. Na platformie mlodziiglosuja.pl znajdziecie niezbędnik komisji wyborczej, z którego należy pobrać karty do głosowania (zawierające nazwy komitetów wyborczych zarejestrowanych w Waszym okręgu) oraz protokół komisji wyborczej. Wydrukujcie karty do głosowania i podbijcie je pieczętą szkoły. Wydrukujcie również jeden egzemplarz protokołu z prac komisji.

Jest wskazane, by w dniu głosowania członkowie komisji mogli się zmieniać, szczególnie jeśli głosowanie trwa przez cały dzień.

POLICZENIE GŁOSÓW I OGŁOSZENIE WYNIKÓW

Po upływie terminu przeznaczonego na głosowanie komisja wyborcza dokonuje otwarcia urny (w obecności wszystkich członków i członkiń). Pierwszym krokiem jest przeliczenie kart znajdujących się w urnie i porównanie z liczbą podpisów na liście wyborców. Jeśli liczba się zgadza, dokonujemy podliczenia głosów oddanych na poszczególne partie. Warto przeliczyć głosy dwukrotnie, żeby sprawdzić, czy wszystko się zgadza. Następnie komisja wypełnia protokół wyborczy i podpisuje (podpisy wszystkich członków obecnych przy głosowaniu).

Pamiętajcie, że powinniście wprowadzić wyniki wyborów na platformę mlodziiglosuja.pl do godz. 23:59 24 maja 2019 r., czyli do rozpoczęcia ciszy wyborczej. Nie czekajcie z wpisywaniem wyników na platformie na ostatnią chwilę ze względu na możliwość pojawienia się różnego rodzaju usterek technicznych.

Ogłoszenie wyników w szkole może nastąpić w wybranym przez Was momencie – za-
lecamy jednak, żeby nastąpiło po terminie wyborów, czyli po 26 maja.

WYNIKI OGÓLNOPOLSKIE OPUBLIKUJEMY NA PLATFORMIE PO 28 MAJA 2019 R. DLACZEGO?

Akcja „Młodzi głosują” ma na celu zaangażowanie w działania edukacyjne oraz profre-
kwencyjne jak największej liczby młodych osób – symulacja wyborów w szkołach ma
przede wszystkim za zadanie pokazać Wam, jak wyglądają prawdziwe wybory, i zachęcić
do udziału w nich w przyszłości. Chcemy również uniknąć sytuacji, w której wyniki Wa-
szych szkolnych wyborów zostaną potraktowane jako sondaż – dlatego publikujemy je
po wyborach ogólnopolskich.

Po każdym działaniu ważne jest to, żeby spotkać się i porozmawiać o tym, jak układała
się współpraca w grupie, co się udało i o tym, co można było poprawić. To da Wam
świadomość, które działania są skuteczne i w jaki sposób należy zmieniać szkolny projekt.

JAK PODSUMOWAĆ SZKOLNE WYBORY?

Porównajcie frekwencję Waszych szkolnych wyborów z ostatnimi organizowanymi pod-
czas akcji „Młodzi głosują” w ramach wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r.
Sprawdźcie również, jaka była frekwencja wyborcza w Waszym okręgu oraz porównajcie
ją z danymi z 2014 roku. Frekwencja wzrosła? Gratulujemy! Z pewnością wiele osób
zdecydowało się oddać głos po przeprowadzonej przez Was kampanii profrekwencyjnej.
Zmaląta? Przeanalizujcie formę oraz zasięg Waszej kampanii – może przeprowadziliście ją
dla zbyt małego grona odbiorców lub jej przekaz nie był wystarczająco czytelny? Wnioski
pomogą Wam uniknąć niepowodzeń w kolejnych edycjach projektu – pamiętajcie, by
przekazać je swoim młodszym kolegom i koleżankom.

Po zakończeniu projektu zorganizujcie spotkanie, podczas którego dokonacie oceny Waszych działań, stosując metodę koła ewaluacji. Narysujcie na arkuszu papieru albo na tablicy koło, podzielcie je na cztery równe części, na każdej z nich napiszcie, które kwestie mają ocenić uczestnicy i uczestniczki spotkania. Mogą to być np.: zdobyta wiedza, realizacja celów, satysfakcja z udziału w projekcie oraz praca grupowa. Zadaniem uczestników i uczestniczek jest postawienie w każdej ćwiartce kół kropki oznaczającej ich ocenę danego aspektu czy zagadnienia. Im bliżej punktu przecięcia się linii środka koła, tym ocena wyższa, im bliżej brzegów, a nawet poza kołem, tym niższa. Powstały wykres może być podstawą rozmowy – co sprawiło, że pewne aspekty zostały ocenione lepiej, a inne gorzej, czy pojawiły się znaczne różnice w ocenach uczestników i uczestniczek i z czego wynikały.

Pracę w grupie możecie ocenić, stosując metodę osi czasu – za pomocą taśmy malarskiej albo sznurka wyznaczcie oś pośrodku sali. Na jednym jej krańcu połóżcie kartkę z napisem „100%”, na drugim „0%”. Następnie poproście uczestników, żeby przez zajęcie miejsca w wybranym punkcie na osi pokazali, na ile procent oceniają poszczególne elementy projektu. Może być to np.: osobista satysfakcja z pracy, zdobyta wiedza czy umiejętności, praca zespołowa, ciekawie spędzony czas, współpraca. Jesteśmy przekonani, że świetnie poradzicie sobie z wyzwaniem, jakim jest organizacja szkolnych wyborów!

**Pozdrawiamy serdecznie –
zespół „Młodzież głosująca”**

ZAŁĄCZNIK 1

JAK ZORGANIZOWAĆ SZKOLNE WYBORY DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO?

MATERIAŁ DLA SZKOLNYCH KOMISJI WYBORCZYCH

W programie „Młodzi głosują” to uczniowie i uczennice odpowiadają za przygotowanie i przeprowadzenie szkolnych wyborów. Poniżej przeczytacie, jakie są zadania szkolnej komisji wyborczej i co należy zrobić, żeby wybory w Waszej szkole były zorganizowane tak jak „doroste” wybory.

CZYM JEST SZKOLNA KOMISJA WYBORCZA?

Osoby bezpośrednio odpowiedzialne za wybory to szkolna komisja wyborcza, która będzie czuwać nad właściwym przebiegiem głosowania. W zależności od wielkości szkoły oraz liczby uczniów i uczennic, którzy będą uprawnieni do głosowania, komisja powinna liczyć od 5 do 7 członków.

W skład komisji wchodzi: przewodnicząca lub przewodniczący, zastępca lub zastępczyni, sekretarz i 2–4 członków lub członkiń. Warto, żebyście zaangażowali do organizacji wyborów uczniów i uczennice również spoza grupy projektowej – zachęamy do zaproszenia do udziału w pracach komisji wyborczej przedstawicieli i przedstawicielki każdego rocznika.

Ze względu na specyfikę zadań komisji w jej skład powinny wchodzić osoby, które gwarantują zachowanie neutralności politycznej i przejrzystość oraz uczciwość samego procesu głosowania. Ważne, żeby nikt nie miał wątpliwości, że osoby będące w komisji zadbają o przejrzyste zasady i nie będą faworyzować żadnej z partii startujących w wyborach.

ZADANIA KOMISJI WYBORCZEJ OD MIESIĄCA DO OKOŁO TYGODNIA PRZED WYBORAMI:

- X Uzyskanie zgody dyrektora szkoły** na przeprowadzenie wyborów. To podstawa do udziału w programie „Młodzi głosują” – dyrektor szkoły musi mieć pełną wiedzę o tym, jak będą wyglądały szkolne wybory. Dobrym pomysłem jest przekazanie dyrekcji niniejszego materiału.
- X Ustalenie z dyrektorem szczegółów dotyczących głosowania – miejsce, termin. Wybory powinny odbywać się podczas wszystkich lekcji**, w specjalnie na ten czas wyznaczonym lokalu wyborczym, umożliwiając oddanie głosu podczas każdej przerwy i po zakończeniu zajęć.
- X Ustalenie zasad wyborów** – przede wszystkim tego, kto będzie mógł głosować (zasadniczo wszyscy uczniowie szkoły; w szkołach podstawowych dopuszczalne jest wyłączenie z wyborów uczniów klas I-V) oraz w jakich godzinach będzie się odbywać głosowanie – sugerujemy czas trwania od 15 minut przed rozpoczęciem pierwszej lekcji do 15 minut po zakończeniu ostatniej, dzięki temu wszyscy będą mieli możliwość oddania swojego głosu.
- X Poinformowanie** społeczności szkolnej o wyborach i **promocja wyborów** szkolnych. Ważne jest, by zadbać o dotarcie z najważniejszymi informacjami do wszystkich uczniów i uczennic, pracowników i pracowniczek szkoły. Wiedza o tym, kiedy i na jakich zasadach odbywają się wybory, ułatwi wzięcie w nich udziału. Do informowania o wyborach należy wykorzystać minimum dwa środki przekazu, np. bezpośrednie wizyty w każdej klasie, informacje na szkolnym Facebooku, plakaty na korytarzach itp.
- X Dbanie o to**, żeby w trakcie przygotowań do wyborów w szkole nie została naruszona **zasada neutralności politycznej**, oraz reagowanie na wszelkie przejawy agitacji.

ZADANIA KOMISJI WYBORCZEJ OK. TYDZIEŃ PRZED WYBORAMI:

- ✗ Przygotujcie **listę osób uprawnionych do głosowania** – to wszyscy uczniowie i uczennice szkoły (w przypadku szkół podstawowych zalecamy objęcie głosowaniem uczniów dzieci i młodzieży od klasy VI wzwyż) – i skopiujcie odpowiednią liczbę kart. Lista może być np. wydrukiem listy uczniów i uczennic z dziennika elektronicznego z dodanym pustym miejscem na podpisy głosujących.
- ✗ **Przygotujcie karty do głosowania.** Wzór karty do głosowania dla Waszego okręgu możecie pobrać w części Materiały na stronie mlodziaglosuja.pl około dwa tygodnie przed terminem szkolnych wyborów. Karty będą zawierały nazwy komitetów wyborczych startujących w Waszym okręgu wyborczym – nie będą zawierać nazwisk poszczególnych kandydatów i kandydatek.

Głosowanie w ramach programu „Młodzi głosują” odbywa się wyłącznie na kartach przygotowanych przez Organizatorów.

uwaga!

- ✗ **Przygotujcie lokal wyborczy** – powinno być to pomieszczenie lub przestrzeń wydzielona na czas trwania wyborów. Przygotujcie urnę oraz kabiny lub parawany do głosowania – konieczne jest miejsce zapewniające możliwość zachowania tajności głosowania.
- ✗ Poproście nauczycieli i nauczycielki, aby dzień wcześniej przypominali podczas lekcji o głosowaniu. W **zachęcanie do głosowania** warto również włączyć przedstawicieli samorządu uczniowskiego.
- ✗ Przed głosowaniem należy **ogłosić listę członków i członkin komisji wyborczej** oraz **powiesić w widocznym miejscu instrukcję wyborczą** z informacjami o tym, kto może głosować, jak wygląda karta do głosowania, w jaki sposób należy ją wypełnić, aby oddany głos był ważny.

ZADANIA KOMISJI WYBORCZEJ W DNIU WYBORÓW:

- ✗ **Członkowie i członkinie komisji podczas wyborów powinni znajdować się w pomieszczeniu z urną wyborczą** (min. 3 osoby w jednym czasie). Dyrekcja powinna udzielić tym osobom specjalnego zwolnienia z lekcji.

Mimo że lokal wyborczy jest otwarty tak długo, jak długo w szkole odbywają się lekcje, najlepszym momentem do głosowania jest przerwa. Pamiętajcie, że udział w wyborach jest dobrowolny. Starajcie się nie organizować klasowych wyjść do lokalu wyborczego – o momencie oddania głosu niech każdy decyduje samodzielnie.

- ✗ Przed rozpoczęciem głosowania komisja dokonuje sprawdzenia urny (powinna być pusta, nieuszkodzona) i jej opłombowania (zaklejenie naklejkami z pieczęcią szkoły lub wlepkami „Młodzi głosują”).
- ✗ Zadaniem członków i członkiń komisji w trakcie głosowania jest sprawdzenie – na podstawie legitymacji szkolnych – tożsamości zgłaszających się wyborców i wyborczyń oraz wydawanie im kart do głosowania. Aby oddać głos, trzeba posiadać aktualną legitymację szkolną.

Wyborcy potwierdzają otrzymanie karty, składając podpis przy swoim nazwisku na liście wyborców. Każdemu z nich komisja wyborcza może wydać tylko jedną kartę do głosowania.

Komisja odpowiada również za porządek w lokalu wyborczym oraz pilnuje, by nikt nie wynosił kart do głosowania z lokalu wyborczego.

ZADANIA KOMISJI WYBORCZEJ PO WYBORACH:

- ✗ W obecności wszystkich członków i członkiń komisji odpłombujcie urnę, wysypać i policzyć karty do głosowania. Następnie porównajcie liczbę kart do głosowania w urnie z liczbą kart wydanych na podstawie listy wyborców i wyborczyń – powinna być to równa liczba. W drugim kroku policzcie głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze.
- ✗ Po przeliczeniu głosów spiszcie protokół z przebiegu głosowania (wzór protokołu znajdziecie na naszej stronie internetowej). Powinien zawierać następujące informacje:
  - 🗳 ile osób było uprawnionych do głosowania,
  - 🗳 ile osobom wydano karty do głosowania,
  - 🗳 ile oddano głosów ważnych,
  - 🗳 ile oddano głosów nieważnych (głos uznaje się za nieważny, jeżeli na karcie do głosowania zakreślono więcej niż jedno pole lub nie zakreślono żadnego),
  - 🗳 ile osób opowiedziało się za poszczególnymi komitetami.

Wszyscy członkowie i członkinie komisji wyborczej podpisują się pod protokołem, potwierdzając prawdziwość zawartych w nim danych. W przypadku rozbieżności głosy należy policzyć ponownie. Protokół zarchiwizujcie na pamiątkę tych wyborów.

- ✗ Opublikujcie wyniki szkolnych wyborów na platformie mlodzi.glosuja.pl.

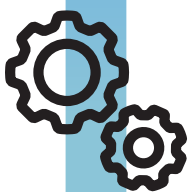
Pamiętajcie, by wpisać wyniki na podstawie protokołu niezwłocznie po wyborach, koniecznie do 24 maja do godz. 23:59!

Kwestię ogłoszenia wyników szkolnych wyborów pozostawiamy Wam. Jeśli zdecydujecie się upublicznić wyniki głosowania przed powszechnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego (czyli przed 26 maja), musicie liczyć się ze zwiększonym zainteresowaniem mediów oraz lokalnej społeczności. Termin publikacji wyników warto omówić z dyrekcją Waszej szkoły podczas planowania działań związanych z programem „Młodzi głosują”.

Aby uniknąć sytuacji, w której Wasze wyniki są traktowane jako sondaż wyborczy lub agitacja, pamiętajcie o odpowiednim komunikowaniu wyników wyborów, zarówno w szkole, jak i podczas tworzenia informacji dla lokalnych mediów, np.:

- ✗ Zatytułujcie informację: Wyniki szkolnych wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w ramach akcji „Młodzi głosują”.
- ✗ Umieśćcie informację o frekwencji – Wasza wysoka frekwencja może zachęcić dorosłych głosujących do pójścia do urn 26 maja.

Nie zapominajcie, że szkolne wybory to część programu edukacji wyborczej, jakim jest „Młodzi głosują” – opowiedzcie o innych działaniach projektowych, w których braliście udział: akcjach profrekwencyjnych, debatach, warsztatach itp.

Młodzi głosują

Od 1995 r. Centrum Edukacji Obywatelskiej zaprasza polskie szkoły do prowadzenia działań profrekwencyjnych przed wyborami. Do tej pory w symulacjach wyborów wzięło udział niemal 3 miliony uczniów i uczennic! Celem akcji „Młodzi głosują” jest zwiększenie uczestnictwa młodych ludzi w życiu publicznym, w tym zachęcenie ich do świadomego udziału w wyborach poprzez:

- x** umożliwienie młodym udziału w wyborach szkolnych i oddania głosu na konkretne komitety wyborcze,
- x** dostarczenie informacji na temat procedur demokratycznych i znaczenia wyborów,
- x** zaangażowanie w działania na rzecz wysokiej frekwencji wyborczej, skierowane do dorosłych wyborców.

Młodzi ludzie – także niepełnoletni – mają swoje zdanie i poglądy. Program „Młodzi głosują” daje im możliwość wypowiedzenia się w ważnych sprawach dla kraju i wspólnoty europejskiej.

Centrum Edukacji Obywatelskiej jest największą polską organizacją pozarządową działającą w sektorze edukacji. Od blisko 25 lat zmieniamy polską szkołę i konsekwentnie pracujemy na rzecz tego, by młodzi ludzie uczyli się mądrzej i ciekawiej, a praca nauczycieli i nauczycielek oraz dyrektorów i dyrektorek była bardziej efektywna i satysfakcjonująca. Wprowadzamy do szkół nowoczesne metody nauczania oraz ocenianie kształtujące. Prowadzimy programy, które pomagają młodym ludziom zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, uczą przedsiębiorczości i odpowiedzialności, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych. Więcej informacji na stronie: www.ceo.org.pl